

โครงสร้างสัมพันธสารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทย¹

A discourse structure of inspiration talks in Thai

Received: *October 10, 2018*

Revised: *March 18 2019*

Accepted: *May 27, 2019*

เอธิกา เอกวารีสกุล

Atika Akwareesakul

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

atika.akwaree@gmail.com

ปัทมา พัฒน์พงษ์

Pattama Patpong

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

Research Institute for Languages and Cultures of Asia, Mahidol University

ppattama@yahoo.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างสัมพันธสารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทย โดยใช้กรอบแนวคิดข้อความในสัมพันธสารของ Robert E. Longacre (1983) ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มาจากตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจจากเวที TEDxBangkok 2015-2017 จำนวน 43 ตัวบท ผลการวิเคราะห์พบว่า โครงสร้างสัมพันธสารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทยแบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) ส่วนนำ ประกอบด้วย คำทักทายผู้ฟัง การขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้อง การแนะนำตัว การถามนำหรือการตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น การบอกเรื่องที่จะพูด การเล่าประสบการณ์ของผู้พูด และการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้น 2) ส่วนเนื้อหา ประกอบด้วย การเล่าสิ่งที่เกิดขึ้น การเล่าประสบการณ์ และการแนะนำ และ 3) ส่วนสรุป ประกอบด้วย การสรุป และการกล่าวลา นอกจากนี้ ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า การพูดสร้างแรงบันดาลใจ ไม่ได้จัดอยู่ในประเภทของสัมพันธสารประเภทใดประเภทหนึ่งตามแนวคิดของ Longacre แต่มีการพูดโดยใช้สัมพันธสารประเภทต่างๆ ในตัวบท 1 ตัวบท ไม่ว่าจะเป็นสัมพันธสารประเภทเรื่องเล่า สัมพันธสารประเภทข้อควรปฏิบัติ สัมพันธสารประเภทกระบวนการ และสัมพันธสารประเภทคำอธิบาย โดยในส่วนนำมีการใช้สัมพันธสารคำอธิบายมากที่สุด ส่วนเนื้อหามีการใช้สัมพันธสารคำอธิบายและสัมพันธสารเรื่องเล่าในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน และส่วนสรุปมีการใช้สัมพันธสารข้อควรปฏิบัติมากที่สุด

คำสำคัญ : การพูดสร้างแรงบันดาลใจ, โครงสร้างสัมพันธสาร, ข้อความในสัมพันธสาร

Abstracts

The purpose of this article is to analyze the discourse structure of inspiration talks in Thai. The theoretical framework used in this study is Information Structure, developed by Robert E. Longacre (1983). Data in this paper was taken from TEDxBangkok 2015 to 2017, 43 video clips in total. The study itself reveals that the discourse structure of inspiration talks in Thai consists of three parts. First is introduction, which composed of greeting, gratitude, introducing oneself, using leading questions, telling topic, sharing experiences, and explaining what happened. Second, the body comprises telling what happened, sharing experiences, and suggestions. Last, the conclusion, includes of summary and farewell. Moreover, the results indicate that inspiration talks in Thai are not classified as one of Longacre's discourse types, but incorporate various types in one inspiration talk such as narrative discourse, hortatory discourse, procedural discourse, or expository discourse. In the introduction, expository discourse was the most frequently used and in the body it was expository and narrative discourse, used in an equal proportion. Hortatory discourse was the most frequently used in the conclusion.

Keywords: inspiration talks, discourse structure, information structure

1. บทนำ

การพูดสร้างแรงบันดาลใจ (inspiration talks) จัดเป็นการพูดในที่สาธารณะ (public speaking) ประเภทการพูดเพื่อชักจูงใจ (persuasive speaking) ซึ่งเป็นการพูดเพื่อถ่ายทอดข้อเท็จจริง ความคิดเห็น และความรู้สึกรู้สึกของผู้พูดไปสู่ผู้ฟัง เพื่อชักนำให้ผู้ฟังเชื่อและปฏิบัติตามที่ ผู้พูดต้องการ และจุดมุ่งหมายของการพูดประเภทนี้คือการทำให้ผู้ฟังเห็นด้วยและเปลี่ยนความคิดหรือท่าที และยอมกระทำตามสิ่งที่ผู้พูดพูด (Buapian, 1994, p.51) โดยการพูดสร้างแรงบันดาลใจจะเน้นที่การพูดเพื่อสร้างพลังในการขับเคลื่อนความคิดและการกระทำต่างๆ ที่พึงประสงค์ เป็นการสร้างพลังจากแรงจูงใจภายในจิตใจ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในเรื่องต่างๆ ดังนั้นในการพูดสร้างแรงบันดาลใจจึงจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกันให้การพูดประสบความสำเร็จและสามารถเข้าถึงผู้ฟังได้ ไม่ว่าจะเป็นความสามารถของผู้พูด การใช้จิตวิทยาในการพูด รวมไปถึงการใช้ภาษาและการจัดวางโครงสร้างของการพูด

ในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ประเทศไทยได้มีการจัดงานในรูปแบบการพูดสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration talks) เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นงาน Ignite Thailand (พ.ศ.2553-2555) งาน This is My Future (พ.ศ. 2554-2556) งาน SMART VOICE (พ.ศ.2556-2560) งาน Creative Citizen Talk (พ.ศ.2558-2560) รวมไปถึงงาน TEDxBangkok (พ.ศ.2558-2560) ซึ่งงานเหล่านี้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในกลุ่มคนรุ่นใหม่ โดยจะเห็นได้จากการจัดงานอย่างต่อเนื่อง และถึงแม้ว่าบางงานจะมีการเรียกเก็บค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมงาน แต่ผู้ฟังก็ยังยินดีและให้ความสนใจ เพราะนอกจากจะได้ฟังการบรรยายจากบุคคลที่น่าสนใจในวงการต่างๆ แล้ว ยังได้ต่อยอดความคิดและสร้างแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต นอกจากนี้สาเหตุอีกประการหนึ่งที่งานการพูดสร้างแรงบันดาลใจได้รับความนิยมในกลุ่มคนรุ่นใหม่ คือ ความรวดเร็วและการเปิดกว้างในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งการพูดในแต่ละงานส่วนใหญ่จะมีการบันทึกคลิปวิดีโอไว้และนำมาเผยแพร่ในช่องทางสื่อออนไลน์ ทำให้ผู้ฟังที่เป็นกลุ่มที่ใช้สื่อออนไลน์เป็นประจำเข้าถึงการพูดสร้างแรงบันดาลใจได้ไม่ยาก (PPTV, 2559)

TED (Technology Entertainment and Design) เป็นงานสัมมนาที่ก่อตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่แนวความคิดใหม่ๆ ผ่านรูปแบบของ TED Talk ที่มีความยาวในการพูดไม่เกิน 18 นาที ภายใต้คำขวัญ “ความคิดที่ควรค่าแก่การเผยแพร่” (Ideas Worth Spreading) โดยเริ่มต้นในปี พ.ศ.2527 (ค.ศ.1984) ที่รัฐแคลิฟอร์เนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา และในช่วงแรกของการจัดงานเป็นการสัมมนาในหัวข้อเกี่ยวกับเทคโนโลยี ความบันเทิง และการออกแบบเท่านั้น ต่อมาในปี พ.ศ.2548 (ค.ศ.2005) มีการต่อยอดเพิ่มงานในเครือเดียวกันชื่อ TEDGlobal เพื่อให้เข้าถึงผู้ชมระดับนานาชาติมากขึ้น และในปี พ.ศ.2552 (ค.ศ.2009) TED มีการออกใบอนุญาตให้หน่วยงานอื่นสามารถจัดงาน TEDx ของตนเองในระดับชุมชนได้ และได้มีการจัดงานอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบัน TEDx Talk ได้ถูกจัดขึ้นในเมืองต่างๆ กว่า 130 ประเทศทั่วโลก มีหัวข้อครอบคลุมในเกือบทุกศาสตร์ ตั้งแต่ด้านวิทยาศาสตร์ ธุรกิจ ไปจนถึงประเด็นนำคิดรอบโลก และในการจัดงาน TEDx Talk แต่ละครั้งจะมีการเผยแพร่คลิปวิดีโอขึ้นบนเว็บไซต์ www.youtube.com/user/TEDxTalks และได้รับการแปลไปเป็นภาษาต่างๆ ถึง 90 ภาษา (Gallo, 2015, pp.19-22)

สำหรับในประเทศไทย งาน TEDxBangkok เป็นเวทีที่ต่อยอดเจตนารมณ์ของ TED จากระดับนานาชาติสู่กรุงเทพมหานคร จัดขึ้นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2558 โดยผู้จัดเล็งเห็นถึงความสำคัญในการเผยแพร่

ความคิดที่หลากหลาย และเชื่อว่าเนื้อหาความรู้และความคิดใหม่ๆ จะเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญของสังคมและประเทศข้างหน้า ซึ่ง TEDxBangkok ได้มีการจัดขึ้นอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ พ.ศ.2558 - ปัจจุบัน ภายใต้หัวข้อที่แตกต่างกันไปแต่ละปี ได้แก่ Catching the Ripples (พ.ศ.2558) Learn. Unlearn. Relearn. (พ.ศ.2559) Little Things Mingle (พ.ศ.2560) และในปี พ.ศ.2561 TEDxBangkok ได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบงานเป็นรูปแบบ Adventure เพื่อเรียนรู้และค้นพบไอเดียผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและไม่จำกัดอยู่แค่ในห้องประชุม (TEDxBangkok, 2561)

จุดเด่นที่ทำให้งาน TEDxBangkok แตกต่างจากงานการพูดสร้างแรงบันดาลใจอื่นๆ คือ ทีมงานและผู้พูดมีการเตรียมตัวและซักซ้อมร่วมกัน โดยในแต่ละปี ผู้จัดงานจะกำหนดหัวข้อใหญ่ของงานตามความสนใจของสังคม และประชุมงานเพื่อคัดเลือกผู้พูดที่เหมาะสมกับหัวข้อในปีนั้นๆ ซึ่งการคัดเลือกผู้พูดจะมีทั้งการเปิดให้ผู้พูดสมัครด้วยตนเองและการเสนอชื่อจากทีมงานหรือบุคคลทั่วไป จากนั้นทีมงานจะติดต่อไปยังผู้พูด และผู้พูดจะต้องเขียนแนะนำตัวเองและเรื่องที่ต้องการจะพูดอย่างย่อส่งกลับไปยังทีมงาน จากนั้นทีมงานจะติดต่อกลับอีกครั้งเพื่อนัดพบและคอยปรับการพูดของผู้พูด ตลอดจนมีการซักซ้อมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การพูดสามารถเข้าถึงคนดูได้อย่างแท้จริง เป็นที่น่าตั้งข้อสังเกตว่าการทำงาน TEDxBangkok มีการซักซ้อมให้กับผู้พูดอย่างต่อเนื่องนั้นอาจมีผลต่อรูปแบบและโครงสร้างสัมพันธสารของการพูด

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าก่อนจะมาเป็นงาน TEDxBangkok ได้มีการเตรียมงานและเตรียมตัวผู้พูดเป็นอย่างดี TED จึงเป็นตัวอย่างที่ดีในการพูดในที่สาธารณะ (public speaking) รวมไปถึงการพูดสร้างแรงบันดาลใจ (Inspiration talk) ทำให้มีการออกหนังสือคู่มือเกี่ยวกับวิธีการพูดในที่สาธารณะที่ถอดเคล็ดลับในการพูดจาก TED ได้แก่ Talk like TED โดยคาร์มีน แกลโล (Carmine Gallo, 2015) และ TED Talks: The official TED guide to public speaking โดยคริส แอนเดอร์สัน (Chris Anderson, 2017) ซึ่งหนังสือทั้งสองเล่มนี้ได้รับการแปลเป็นภาษาต่างๆ รวมทั้งภาษาไทย และจากการสำรวจหนังสือดังกล่าว พบว่า หนังสือทั้งสองเล่มนี้นำเสนอวิธีการพูดแบบภาพรวม โดยเน้นไปที่จิตวิทยาการสื่อสาร เช่น บุคลิกภาพของผู้พูด การเตรียมสื่อในการนำเสนอ เรื่องที่ควรพูดหรือไม่ควรพูด เป็นต้น แต่ไม่ได้มีการนำเสนอในมุมมองทางด้านภาษาศาสตร์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การพูดสร้างแรงบันดาลใจสามารถเข้าถึงผู้ฟังได้

จากกระแสความนิยมในการพูดสร้างแรงบันดาลใจและประเด็นการนำเสนอเคล็ดลับการพูดสร้างแรงบันดาลใจที่จำกัดอยู่แค่เรื่องจิตวิทยาการสื่อสาร โดยไม่ได้กล่าวถึงมุมมองทางด้านภาษาศาสตร์ แต่การศึกษาในมุมมองทางด้านภาษาศาสตร์ โดยเฉพาะการศึกษาโครงสร้างสัมพันธสารจะช่วยให้เราเห็นถึงวิธีการเล่าเรื่องของผู้พูดใช้เพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้ฟัง และการศึกษาโครงสร้างสัมพันธสารจะเป็นพื้นฐานของการศึกษาสัมพันธสารในประเด็นต่างๆ ต่อไป โดยบทความนี้จะได้ศึกษาการพูดสร้างแรงบันดาลใจจากเวที TEDxBangkok ซึ่งเป็นเวทีที่มีการจัดอย่างต่อเนื่องและได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก จะเป็นตัวอย่างที่ทำให้เห็นถึงการใช้ภาษาไทยในการสร้างแรงบันดาลใจที่สามารถเข้าถึงผู้ฟังและได้รับการตอบรับจากผู้ฟังเป็นอย่างดี นอกจากนี้ผลการศึกษาในครั้งนี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพูดในที่สาธารณะรูปแบบอื่นๆ ได้อีกด้วย

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาโครงสร้างสัมพันธ์สารการพูดสร้างแรงบันดาลใจ

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องข้อความในสัมพันธ์สารของ Robert E. Longacre (1983) มาปรับใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างสัมพันธ์สารของตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจ โดย Longacre ได้จัดประเภทของสัมพันธ์สารตามรูปแบบโครงสร้างและแบ่งประเภทของสัมพันธ์สารโดยอาศัยเกณฑ์หลัก 2 เกณฑ์ ได้แก่ ลำดับกาล (contingent temporal succession) และแนวโน้มสู่ผู้กระทำ (agent orientation) (Burusphat, 1994, p.25) ซึ่งแบ่งสัมพันธ์สารออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ สัมพันธสารประเภทเรื่องเล่า (narrative discourse) สัมพันธสารประเภทข้อควรปฏิบัติ (hortatory discourse) สัมพันธสารประเภทกระบวนการ (procedural discourse) และ สัมพันธสารประเภทคำอธิบาย (expository discourse) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การแบ่งประเภทของสัมพันธ์สารตามเกณฑ์ของลองเอเคอร์ (ดัดแปลงจาก Longacre, 1983, p.5)

	+ แนวโน้มสู่ผู้กระทำ	- แนวโน้มสู่ผู้กระทำ
+ ลำดับกาล	เรื่องเล่า	กระบวนการ
- ลำดับกาล	ข้อควรปฏิบัติ	คำอธิบาย

1) สัมพันธสารประเภทเรื่องเล่า (narrative discourse) เป็นสัมพันธ์สารที่มีผู้กระทำหรือตัวละครเข้ามาเกี่ยวข้อง และมีการเล่าเป็นไปตามลำดับเวลาของเนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นก่อนหลัง เช่น นิทาน ตำนาน เรื่องเล่าต่างๆ เป็นต้น

2) สัมพันธสารประเภทข้อควรปฏิบัติ (hortatory discourse) เป็นสัมพันธ์สารที่มีผู้กระทำมาเกี่ยวข้อง แต่ไม่มีลักษณะของการเรียงลำดับเวลาก่อนหลัง เช่น การปราศรัยหาเสียง การโฆษณาสินค้า เป็นต้น

3) สัมพันธสารประเภทกระบวนการ (procedural discourse) เป็นสัมพันธ์สารที่แสดงกรรมวิธีในการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง โดยไม่ได้เน้นที่ตัวผู้กระทำ แต่มีการเรียงลำดับเวลาก่อนหลัง เช่น คู่มือเครื่องใช้ไฟฟ้า วิธีการทำอาหาร เป็นต้น

4) สัมพันธสารประเภทคำอธิบาย (expository discourse) เป็นสัมพันธ์สารที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับทั้งผู้กระทำและการเรียงลำดับเวลา เป็นเพียงคำอธิบายเท่านั้น เช่น บทความทางวิชาการ รายงาน เป็นต้น

นอกจากนี้ Longacre ยังได้ศึกษาตัวบทประเภทเรื่องเล่า ซึ่งมีลักษณะโครงสร้าง ดังนี้

- 1) การนำเรื่อง (exposition) เป็นการกล่าวถึงตัวแสดง เวลา สถานที่ และเชื่อมโยงไปสู่เหตุการณ์ย่อย
- 2) เหตุการณ์ย่อย (inciting moment) คือมีเรื่องราวบางอย่างผิดปกติไปจากที่เคยเป็น
- 3) การเพิ่มความขัดแย้ง (developing conflict) เป็นการสร้างความขัดแย้งภายในเรื่อง
- 4) จุดตึงเครียด (climax) เป็นจุดสูงสุดของเรื่อง มีการขมวดปม ปัญหาหลายๆ ปัญหามารวมกันอยู่ใน

จุดนี้

- 5) การคลี่คลายปัญหา (denouement) เป็นทางออกของปัญหาในเรื่อง
- 6) เหตุการณ์ต่อเนื่อง (final suspense) เป็นการให้รายละเอียดหลังจากการคลี่คลายปัญหาที่นำไปสู่ข้อสรุป
- 7) การสรุป (conclusion) เป็นการสรุปเรื่องทั้งหมด

ส่วนสัมพันธสารประเภทอื่นๆ ก็จะมีโครงสร้างที่แตกต่างออกไปจากเรื่องเล่า โดยสัมพันธสารประเภทสั่งสอนและชักชวนจะประกอบด้วยข้อที่สั่งสอนและชักชวน (points) ซึ่งเรียงร้อยกันเป็นแก่นของสัมพันธสารประเภทคำสั่งสอนและชักชวน เรียกว่า ข้อควรปฏิบัติ (a line of hortatory/persuasive) (Burusphat, 1994, p.71) ซึ่งในบทความนี้จะศึกษาโครงสร้างหรือเค้าโครงเรื่องของตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจตามแนวทางของลองเอเคอร์ (Longacre, 1983)

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับข้อความในสัมพันธสารตามแนวคิดของ Longacre (1983) พบว่าตัวบทที่มีการนำมาศึกษาในภาษาไทย ส่วนมากจะเป็นตัวบทที่เป็นสัมพันธสารประเภทใดประเภทหนึ่งตามกรอบแนวคิดของ Longacre และงานส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาสัมพันธสารประเภทเรื่องเล่า ได้แก่ การศึกษาสัมพันธสารประเภทเรื่องเล่าในภาษาไทยโดย Burusphat (1991) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของสัมพันธสารประเภทเรื่องเล่าในภาษาไทยประกอบด้วย 1) การนำเรื่อง (exposition) 2) เหตุการณ์ยั่วยุ (inciting moment) 3) การเพิ่มความขัดแย้ง (developing conflict) 4) จุดตึงเครียด (climax) 5) การคลี่คลายปัญหา (denouement) และ 6) การสรุป (conclusion) การศึกษาปาฐกถาของพระพยอม โดย Person (1993) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของปาฐกถาของพระพยอมประกอบด้วยคำทักทาย (salutation) ฉาก (stage) เนื้อหา (body) การสรุป (conclusion) และตอนจบ (terminus) การศึกษาสัมพันธสารในบทเพลงเล่าเรื่องของจรัล มโนเพ็ชร โดย Athapanyawanit (2004) ซึ่งผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างบทเพลงเล่าเรื่องของจรัล มโนเพ็ชร ประกอบด้วยการนำเรื่อง เหตุการณ์ยั่วยุ และจุดตึงเครียด และการศึกษาโครงสร้างของบทประพันธ์ประเภทเรื่องสั้นเรื่อง “มอม” ของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช โดย Thepphombanchakit (2004) ซึ่งผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างของเรื่องสั้น “มอม” ประกอบด้วย 1) การนำเรื่อง (exposition) 2) เหตุการณ์ยั่วยุ (inciting moment) 3) การเพิ่มความขัดแย้ง (developing conflict) 4) จุดตึงเครียด (climax) 5) การคลี่คลายปัญหา (denouement) 6) เหตุการณ์ต่อเนื่อง (final suspense) และ 7) การสรุป (conclusion)

นอกจากนี้ ยังมีการศึกษาอนุเฉทของบทความวิชาการในภาษาไทยโดย Junlaprom (2001) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของอนุเฉทประกอบด้วยหน่วยกล่าวเกริ่น (exposition) หน่วยใจความ (nucleus) หน่วยขยายใจความ (supporting) และหน่วยส่งท้าย (ending) โดยหน่วยใจความจะเป็นหน่วยที่บังคับปรากฏ การศึกษาสัมพันธสารประเภทกระบวนการโดย Puttapong (1990) ซึ่งผลการศึกษาพบว่าโครงสร้างสัมพันธสารประเภทกระบวนการในภาษาไทยประกอบด้วยบทนำ (introduction) เนื้อเรื่อง (body) และบทสรุป (conclusion) ซึ่งส่วนเนื้อเรื่องจะเป็นส่วนที่บังคับปรากฏในสัมพันธสารประเภทนี้

อย่างไรก็ตาม ตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทยของ TEDxBangkok ไม่ได้เป็นสัมพันธสารประเภทใดประเภทหนึ่ง กล่าวคือ ใน 1 ตัวบทซึ่งมีระยะเวลาการพูดประมาณ 18 นาที ประกอบด้วย

สัมพันธสารหลายประเภททั้งเรื่องเล่า ข้อควรปฏิบัติ กระบวนการ และคำอธิบาย โดยจะได้อธิบายรายละเอียดต่อไปในผลการศึกษาโครงสร้างสัมพันธสารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทยต่อไป

4. วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิเคราะห์โครงสร้างสัมพันธสารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ TED และ TEDxBangkok และแนวคิดเรื่องโครงสร้างสัมพันธสารของ Longacre (1983)

4.2 คัดเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์ โดยคัดเลือกคลิปวิดีโอจากงาน TEDxBangkok 2015-2017 ซึ่งคลิปวิดีโอทั้งหมดได้มีการเผยแพร่แบบสาธารณะให้ผู้ที่สนใจสามารถเข้าถึงได้บนเว็บไซต์ <https://www.youtube.com/user/TEDxTalks/> โดยอาศัยเกณฑ์ 2 ประการในการคัดเลือก ได้แก่ 1) คลิปวิดีโอต้องเป็นการพูดด้วยภาษาไทย เนื่องจากผู้วิจัยต้องการวิเคราะห์ลักษณะการพูดภาษาไทย และ 2) การพูดในคลิปวิดีโอจะต้องเป็นการพูดคนเดียว เนื่องจากหากมีการพูดมากกว่า 1 คนหรือเป็นการแสดงจะมีปัจจัยเรื่องอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งผลจากการคัดเลือกข้อมูลตามเกณฑ์ดังกล่าวทำให้มีข้อมูลที่จะใช้ในการศึกษาทั้งหมด 43 คลิปวิดีโอ จากทั้งหมด 53 คลิปวิดีโอ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 รายชื่อคลิปวิดีโอที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับที่	เรื่อง	ผู้พูด
1	ฝัน	นิศรา การุณอุทัยศิริ
2	แนวคิดวิทยาศาสตร์และการพัฒนาตน	พิมพ์ใจ ใจเย็น
3	เข้าถึงใจไปเปลี่ยนชีวิต	ไชยฤทธิ์ อัมเจริญ
4	ความบันเทิงที่คุณออกแบบได้	พล หุยประเสริฐ
5	หุ่นยนต์และหนทางข้างหน้าของประเทศไทย	มทิสร ว่องผาติ
6	ภัยใกล้ตัว ปัญหาการค้ำมนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิด	ศุภกร โนจา
7	นักเรียนบันดาลัย	ณัฐดา เลขะธนชลท์
8	ปลูกความคิดวิทย์วัยเด็ก	พงศกร สายเพ็ชร
9	จงใช้ชีวิตด้วยสุนทรีย์แห่งกลิ่น	ชลิตา คุณาลัย
10	หากคุณเหนื่อย ลองวิ่งอีกก้าวสิ	กฤษณ์ สงวนปิยะพันธ์
11	ทำไมจะเป็นประเทศไทยไม่ได้?	อริยะ พนมยงค์
12	ทุนนิยมสามัญ	บรรยง พงษ์พานิช
13	ถอดความเทพพนม	พิเชษฐ กลั่นชื่น
14	กรุงเทพฯ จะเดินได้-เดินดี ได้อย่างไร?	นิรมล กุลศรีสมบัติ
15	ไปให้ถึงเศรษฐกิจดิจิทัล ด้วยการเปลี่ยน SME ไทยให้เป็นสตาร์ทอัพ	ณัฐวุฒิ พิงเจริญพงศ์

ลำดับที่	เรื่อง	ผู้พูด
16	เราจะอยู่รอดไปด้วยกัน	ภัทรพล มณีอ่อน
17	โลกดึกดำบรรพ์ในฝันที่เดียว	กันตณ สุระประสิทธิ์
18	ใดๆ ในโลกล้วนคอลลาจ	นักรบ มูลมานัส
19	เสียงที่มองเห็น	อนุทิน วงศ์สรรคกร
20	ประวัติศาสตร์ละแวกบ้าน	สมชัย กวางทองพานิชย์
21	ไหม้แมชชีนการตูน สู่ความฝันวัยเด็ก	นิรันดร์ บุญยรัตพันธุ์
22	ศักยภาพงานวิจัย สร้างครัวไทยไปครัวโลก	กษิต์เดช อธิรัตนยาธาร
23	อยู่ร่วมอย่างไรให้อยู่รอด	พิมพ์พรรณ ดิศกุล ณ อยู่ธยา
24	Creative + Craftmanship = Emerging Technology	จอมทรัพย์ สิทธิพิทยา
25	โปรดเรียกฉันด้วยนามอันแท้จริง	นิติ ชัยชิตาทร
26	จะเข้าสู่ยุคดิจิทัล ต้องคิดแบบดิจิทัล	สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์
27	เด็กก้าวพลาด ผลผลิตจากการกระทำและไม่กระทำของเราทุกคน	ทิวา ณ นคร
28	สุขสันต์วันปล่อยวาง	พระจิตร จิตตสวโร
29	ความจริงจริงๆ	นพพล อารังศรีตันฤทธิ์
30	คืนความเป็นมนุษย์ด้วยเทคโนโลยีทางสมอง	ยศชนัน วงศ์สวัสดิ์
31	ทำงานอย่างไรภายใต้ข้อจำกัด	ศุภวัจน์ พรหมตัน
32	สร้างแรงกระเพื่อมด้วยเครื่องมือของคุณ	ศิรัชย์ อรุณรักษ์ติชัย
33	ให้เธอได้เห็นแสดงศักยภาพ	วิริทธิ์ธร สุขสบาย
34	พลังแห่งความคิด (ไว้) สาระ	วินัย ฉัยรักษ์พงศ์
35	ปลูกกระดุกชาติด้วยนวัตกรรม	สารินทร์ ภูมิรัตน์
36	เข้าใจก่อนตัดสิน (ใจ)	ยิ่งชีพ อัชฌานนท์
37	สิ่งที่ผมเรียนรู้จากงานปาร์ตี้	พงษ์สรวง คุณประสพ
38	ละครไทยบอกอะไรเรา	สุกัญญา สมไพบูลย์
39	สมองกลแทนสมองคนได้จริงหรือ	วิโรจน์ จิรพัฒน์กุล
40	อย่าให้รักเดียวเป็นเรื่องมหัศจรรย์	นภาพร ไตรวิทย์วารีกุล
41	ผมรู้ว่าคุณอยากดูอะไร	ชลารณ ปัญญาโณ
42	ขอสันติสุขจงมีแต่ท่าน	โชคชัย วงษ์ธานี
43	เหตุผลของการมีชีวิตอยู่	ภาวิธ วัชรศิริ

4.3 ถ่ายถอดเสียง (transcription) คลิปวิดีโอที่ได้จากข้อ 4.2 เป็นภาษาไทย

4.4 วิเคราะห์โครงสร้างสัมพันธ์สาร (discourse structure) ของตัวบทการพูดสร้าง แรงบันดาลใจ

5. โครงสร้างสัมพันธสารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทยตามวิธีดำเนินการวิจัยข้างต้นพบว่า โครงสร้างสัมพันธสารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ได้แก่ 1) ส่วนนำ 2) ส่วนเนื้อหา และ 3) ส่วนสรุป ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ส่วนนำ

ส่วนนำจะเป็นส่วนแรกของการพูดสร้างแรงบันดาลใจ เป็นส่วนที่เกริ่นนำเข้าสู่เนื้อหาของการพูด โดยในแต่ละตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจจะประกอบด้วยส่วนประกอบของส่วนนำที่แตกต่างกันออกไป และในแต่ละตัวบทจะไม่ได้มีส่วนประกอบต่างๆ ครบทุกส่วน ซึ่งในส่วนนำประกอบไปด้วยส่วนต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1.1 คำทักทายผู้ฟัง

คำทักทายผู้ฟังเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังอย่างหนึ่ง ผู้พูดจะกล่าวคำทักทายก่อนจะเริ่มพูด โดยคำทักทายผู้ฟังในตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจ คือ คำว่า “สวัสดี” ซึ่งเป็นคำทักทายของคนไทย และอาจจะตามคำเรียกขานผู้ฟัง เช่น

ตัวอย่างที่ 1

“สวัสดีครับทุกท่าน สวัสดีครับ”

(จากตัวบทที่ 22)

นอกจากนี้ยังมีการกล่าวคำทักทายผู้ฟังด้วยคำว่า “สวัสดี” แล้วตามด้วยการใช้คำทักทายผู้ฟังด้วยภาษาอื่นๆ เช่น

ตัวอย่างที่ 2

“สวัสดีครับ อัสลามูอะลัยกุม ครับ”

(จากตัวบทที่ 42)

คำว่า “อัสลามูอะลัยกุม” ในตัวอย่างที่ 2 เป็นคำทักทายของชาวมุสลิม ซึ่งมีความหมายว่า ขอความสันติสุขจงมีแด่ท่าน เนื่องจากในตัวบทที่ 42 นี้ ผู้พูดมีพื้นหลังเป็นชาวมุสลิมและเนื้อหาการพูดเกี่ยวข้องกับการสร้างสันติสุขด้วยการเข้าใจผู้อื่นตามหลักการสร้างสันติสุขของชาวมุสลิม

5.1.2 การขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้อง

การขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นการกล่าวขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพูดของผู้พูด โดยจะกล่าวก่อนจะเริ่มการพูด และในตัวบทการพูดที่มีการกล่าวขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องจะไม่พบการกล่าวคำทักทายผู้ฟัง ซึ่งจากตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจที่ผู้วิจัยนำมาศึกษา พบการขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องเพียง 2 ตัวบทเท่านั้น เช่น

ตัวอย่างที่ 3

ก่อนอื่นดิฉันก็ต้องขอขอบคุณทีมงาน TEDxBangkok นะคะ สำหรับโอกาสที่มอบให้ในการมาแลกเปลี่ยนมุมมองในฐานะนักวิทยาศาสตร์”

(จากตัวบทที่ 2)

จากตัวอย่างที่ 3 ผู้พูดกล่าวขอบคุณผู้เกี่ยวข้องกับการพูดตามด้วยเรื่องที่ขอบคุณ คือขอบคุณทีมงาน TEDxBangkok ที่มอบโอกาสให้ขึ้นมาพูดในครั้งนี้ โดยการกล่าวขอบคุณก่อนเริ่มพูดนับเป็นการให้เกียรติผู้ที่เกี่ยวข้องในการพูด

5.1.3 การแนะนำตัวผู้พูด

ผู้พูดจะแนะนำตัวแก่ผู้ฟังโดยการให้ข้อมูลของตัวเอง อาจจะเป็นการแนะนำตัวสั้นๆ ด้วยการบอกเพียงชื่อ ชื่อเล่น บอกว่าตัวผู้พูดนั้นเป็นใครและทำอะไรอยู่ หรืออาจให้รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ รวมไปถึงการบอกลักษณะนิสัยหรือความชอบของตัวผู้พูด เช่น

ตัวอย่างที่ 4

“ก็ ผมชื่อพงศกร สายเพชร นะครับ ก็เด็กๆ เรียกผมว่าพ่อโก้ เอ่อ ผม กิจกรรมที่ผมรัก เป็นงานที่รักเนี่ยก็คือ ทำกิจกรรมวิทยาศาสตร์กับเด็กๆ”

(จากตัวบทที่ 8)

จากตัวอย่างที่ 4 ผู้พูดแนะนำตัวด้วยการบอกชื่อของตนเองทั้งชื่อและนามสกุลจริง รวมไปถึงชื่อที่ผู้อื่นเรียก และกล่าวถึงกิจกรรมที่ผู้พูดชอบทำ คือ การทำกิจกรรมวิทยาศาสตร์กับเด็ก

การแนะนำตัวจะทำให้ผู้ฟังรู้จักผู้พูดมากขึ้น ซึ่งถือเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง นอกจากนี้การแนะนำตัวยังเป็นการนำผู้ฟังไปสู่เรื่องหรือประเด็นที่ผู้พูดต้องการจะพูด เนื่องจากผู้ที่มาพูดบนเวที TEDxBangkok จะมาพูดในประเด็นหรือเรื่องราวที่ตนเองสนใจและมีความรู้หรือประสบการณ์ โดยผู้ฟังสามารถทราบได้ว่าผู้พูดจะพูดเกี่ยวกับเรื่องใด ส่วนลำดับการแนะนำตัว หากมีการแนะนำชื่อ จะเริ่มจากการแนะนำชื่อจริงตามด้วยชื่อเล่นหรือชื่อที่ผู้อื่นเรียก แล้วจึงตามด้วยการแนะนำอาชีพ สิ่งที่ทำ หรือลักษณะนิสัยของผู้พูด

5.1.4 การถามนำหรือการตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น

การถามนำหรือการตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นวิธีการหนึ่งในการนำเข้าสู่ประเด็นที่จะพูด และยังเป็น การดึงความสนใจจากผู้ฟังให้ผู้ฟังผูกคติดกับประเด็นคำถามที่ผู้พูดถาม ซึ่งการถามนำจะเป็นการถามสั้นๆ และการตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นจะเป็นการเล่าถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเพียงสั้นๆ และตั้งคำถามชวนให้ผู้ฟังติดตาม ซึ่งเป็นคนละส่วนกับ 5.1.6 การเล่าประสบการณ์ของผู้พูด และ 5.1.7 การเล่าสิ่งที่เกิดขึ้น ดังจะได้กล่าวต่อไป เช่น

ตัวอย่างที่ 5

“คุณยังจำความฝันวัยเด็กของคุณได้ไหมคะ”

(จากตัวบทที่ 1)

จากตัวอย่างที่ 5 เป็นการถามเพื่อนำเข้าสู่เรื่องที่จะพูด โดยจะถามในตอนต้นของการพูด เป็นคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ ซึ่งผู้พูดถามเพื่อนำเข้าสู่เรื่องความฝันของผู้พูดและนำไปสู่เรื่องที่จะพูดคือความฝันของประเทศไทย

ตัวอย่างที่ 6

“เอ่อ ปักซ์โซกล่าวไว้เนะครับว่า เด็กๆ เนี่ยตอนเกิดมาทุกคนเป็นศิลปินหมดเลย แล้วก็ปัญหามันคือยิ่งอายุมากขึ้น โตขึ้นเนี่ย ใจความเป็นศิลปินมันหายไป เราสามารถใช้คำว่านักวิทยาศาสตร์แทนคำว่าศิลปินได้เหมือนกัน เด็กๆ เกิดมาทุกคนสังเกตสิครับ เขาอยากรู้อยากเห็นอยากเรียนรู้รอบตัวหมด อยากรทดลอง แต่ว่าพอโตขึ้น มัน มัน มันหายไป มันหายไปได้ยังไง ความอยากรู้อยากเห็น เอ่อ สนใจต่างๆ มันหายไปได้ยังไง”

(จากตัวบทที่ 8)

ตัวอย่างที่ 6 เป็นการชวนให้ผู้ฟังตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่เรื่องที่จะพูด โดยเป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับการหายไปของความอยากรู้อยากเห็นในวัยเด็ก เพื่อนำเข้าสู่เรื่องของกิจกรรมที่ผู้พูดจะทำร่วมกับเด็ก ซึ่งผู้พูดใช้รูปแบบคำถามเนื้อความ แต่ไม่ได้ต้องการคำตอบ เป็นการถามเชิงวาทีลึบเท่านั้น

การถามนำหรือการตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นการตั้งคำถามเพื่อให้ผู้ฟังติดตามเท่านั้น ผู้พูดเพียงต้องการกระตุ้นให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมกับสิ่งที่ผู้พูดกำลังจะพูด และเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังอย่างหนึ่ง ซึ่งส่วนที่เป็นการถามนำหรือการตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้นจะมีการปรากฏของอนุภาคคำถาม

5.1.5 การบอกเรื่องที่จะพูด

การบอกเรื่องที่จะพูดคือการที่ผู้พูดบอกกับผู้ฟังตรงๆ ว่าจะมาพูดเรื่องอะไร สังเกตจากการปรากฏของอนุภาคบอกเล่าที่มีการขึ้นต้นว่า “ผมจะมาพูด...” “สิ่งที่ผมจะพูด...” คือมีการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ตามด้วยกริยาที่แสดงการบอกกล่าว โดยการบอกเรื่องที่พูดอาจจะบอกเป็นเรื่องกว้างๆ หรือบอกโครงเรื่องที่จะพูดก็ได้ เช่น

ตัวอย่างที่ 7

“สิ่งที่ผมจะมาพูดวันนี้ครับ เป็นเรื่องของข้อมูล เป็นเรื่องของ machine learning นะครับ หรือการเรียนรู้ของเครื่อง แล้วก็ AI Artificial Intelligence หรือปัญญาประดิษฐ์ หลายๆ คนอาจจะคุ้นเคยกับคำต่างๆ เหล่านี้บ้างนะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสื่อ ในรอบไม่กี่ปีที่ผ่านมา นะครับ หลายๆ คนพูดถึงว่า AI กำลังจะเข้ามาแทนอาชีพของเรา นะครับ วันนี้ผมจะมาเล่าให้ฟังนะครับ ว่าสิ่งต่างๆ เหล่านี้มันกำลังจะเข้ามามีบทบาทในชีวิตของเรายังไง แล้วมันจะมาแทนที่เราได้จริงๆ หรือเปล่านะครับ แล้วเราจะใช้ชีวิตอยู่กับมันได้อย่างไร”

(จากตัวบทที่ 39)

จากตัวอย่างที่ 7 เป็นการบอกโครงเรื่องที่จะพูดเป็นลำดับ โดยบอกผู้ฟังว่าผู้พูดจะพูดเรื่องข้อมูล เรื่อง machine learning เรื่องปัญญาประดิษฐ์หรือ AI และการเข้ามามีบทบาทของปัญญาประดิษฐ์ใน

ชีวิตประจำวัน ซึ่งการบอกเรื่องที่จะพูดให้กับผู้ฟังทราบโดยตรงก็เป็นวิธีการพูดที่เป็นประโยชน์กับผู้ฟังอย่างมาก เนื่องจากผู้ฟังจะสามารถจับประเด็นได้ทันทีว่าผู้พูดจะพูดเรื่องใด

5.1.6 การเล่าประสบการณ์ของผู้พูด

การเล่าประสบการณ์ของผู้พูดในส่วนน่าจะเป็นประสบการณ์ที่นำไปสู่เนื้อเรื่องหรือก่อให้เกิดการตั้งคำถามในประเด็นที่ผู้พูดต้องการพูด โดยอาจเป็นการพูดตามรูปแบบของสัมพันธสารประเภทเรื่องเล่า คือ เป็นการเล่าไปตามลำดับเวลาหรือพูดโดยใช้รูปแบบของสัมพันธสารประเภทคำอธิบาย คือ เป็นการพูดตามประเด็นหรือหัวข้อที่ผู้พูดต้องการกล่าวถึง โดยไม่ได้เน้นที่ตัวบุคคลและลำดับเวลา และจะมีผู้พูดเองเป็นตัวดำเนินเรื่อง เช่น

ตัวอย่างที่ 8

“สมัยผมเด็กๆ เนี่ย คุณพ่อของผมพาผมไปชนบทเป็นประจำ ผมเคยไปที่หนึ่ง ผมจำได้แม่นเลย อำเภอบอระเพ็ด จังหวัดมหาสารคาม ทุกคนในที่นี้อาจจะ 모르จัก เป็นที่หนึ่งในภาคอีสาน พ่อพาผมไปเดินในพื้นที่แห้งแล้งอย่างกับทะเลทราย ผมไม่เข้าใจหรอกว่าพาผมมาที่นี่ทำไม เพราะว่ามันร้อน และมันก็ได้สวยงามอะไรเลย ผมเดินตามคุณพ่อไปกับคณะ ไปยืนล้อมต้นไม้ต้นหนึ่ง ซึ่งมันน่าแปลกใจมากครับว่าต้นไม้ต้นนี้มันมาอยู่ที่นี่ได้อย่างไร แล้วมันมีความพิเศษอะไร”

(จากตัวบทที่ 35)

จากตัวอย่างที่ 8 เป็นการเล่าเรื่องแบบต่อเนื่องไปตามลำดับเวลา เป็นเรื่องราวในวัยเด็กของผู้พูดที่นำไปสู่การตัดสินใจเป็นนักวิทยาศาสตร์ ซึ่งการเล่าประสบการณ์ของผู้พูดก็เป็นการให้ภูมิหลังของผู้พูดรวมไปถึงภูมิหลังของเรื่องที่จะพูดอย่างหนึ่ง

5.1.7 การเล่าสิ่งที่เกิดขึ้น

การเล่าถึงสิ่งที่เกิดขึ้นคือการที่ผู้พูดเล่าเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่เหตุการณ์ที่เล่าไม่ได้เป็นประสบการณ์ของผู้พูดหรือผู้พูดไม่ได้สัมผัสกับเหตุการณ์นั้นโดยตรง อาจจะเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือเรื่องราวในแวดวงการทำงานของผู้พูด โดยการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นในส่วนน่าจะเป็นการเล่าเพื่อนำไปสู่การตั้งคำถาม การบอกเรื่องที่จะพูด หรือนำไปสู่ส่วนเนื้อหา และการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นอาจจะเป็นการเล่าตามลำดับเวลาแบบสัมพันธสารประเภทเรื่องเล่าหรือเป็นการอธิบายตามแบบสัมพันธสารประเภทคำอธิบายก็ได้ เช่น

ตัวอย่างที่ 9

“อาชีพรูเป็นอีกหนึ่งอาชีพที่มีข้อจำกัดเยอะพอสมควรครับ เราอยากเป็นครูที่สอนแบบสนุกๆ อยู่ในชั้นเรียน แต่ด้วยจำนวนบุคลากรหรือภาระงานอื่นๆ ที่บางครั้งก็ต้องดึงตัวเราออกมาจากห้องเรียน เราอยากจะทำโครงการให้กับเด็กๆ แต่ก็ติดขัดตรงที่เราไม่มีงบประมาณ ยิ่งโรงเรียนขนาดเล็กครับ แค่ว่าจ่ายค่าน้ำค่าไฟในแต่ละเดือนก็แทบจะหมดเนื้อหมดตัวกันเลยทีเดียวครับ แล้วพอนักเรียนไม่ตั้งใจเรียนครับ ครูเราก็ทำได้แค่สอน เราห้ามคุณะครับ ห้ามตี ห้ามด่า ห้ามบ่น ทำได้แค่อสอน”

(จากตัวบทที่ 31)

จากตัวอย่างที่ 9 เป็นการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นในลักษณะของสัมพันธ์สารประเภทคำอธิบาย โดยกล่าวถึงข้อจำกัดของอาชีพครู ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในสายอาชีพของผู้พูด เพื่อนำไปสู่เนื้อหาที่เกี่ยวกับการเอาชนะข้อจำกัดในการทำงาน โดยการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นการแสดงให้เห็นถึงปัญหาหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ที่จะเล่าต่อไป

5.2 ส่วนเนื้อหา

ส่วนเนื้อหาเป็นการกล่าวถึงประเด็นต่างๆ ที่ผู้พูดต้องการจะสื่อสารกับผู้ฟัง ซึ่งผู้พูดจะมีการลำดับการพูดที่แตกต่างกันออกไป โดยส่วนเนื้อหาจะประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.2.1 การเล่าประสบการณ์ของผู้พูด

การเล่าประสบการณ์ในส่วนเนื้อหาของการพูดสร้างแรงบันดาลใจเป็นการเล่าเรื่องราวของตัวเองเพื่อถ่ายทอดให้กับผู้ฟังได้รับรู้ โดยประสบการณ์ถือเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับผู้พูดโดยตรงและผู้พูดได้สัมผัสสถานการณ์นั้นๆ ด้วยตัวเอง และประสบการณ์ที่เล่าจะเป็นประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่พูด อาจจะมีการเล่าไปตามลำดับเวลาและมีผู้พูดเป็นตัวดำเนินเรื่อง กล่าวคือเป็นการใช้สัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่าหรือเป็นการพูดไปเรื่อยๆ แบบสัมพันธ์สารประเภทคำอธิบาย ซึ่งการเล่าประสบการณ์ของผู้พูดในส่วนเนื้อหานี้จะเป็นการลงรายละเอียดที่มากกว่าการเล่าประสบการณ์ในส่วนนำ กล่าวคือเป็นการขยายประสบการณ์ที่ผู้พูดได้เกริ่นไปแล้วในส่วนนำ เช่น

ตัวอย่างที่ 10

“ช่วงเวลาที่ผมเป็นนักร้องเซมเบ่ใหม่ๆ เนียนะครับ ผมตอนนั้นก็ยังหนุ่มๆ อยู่ อายุประมาณ 28 29 30 ประมาณนี้ละ ก็มีอยู่วันหนึ่ง ผมเนี่ยไปทานเลี้ยงกับเพื่อน เขาเปิดบริษัทวิดีโอแห่งแรกของเมืองไทย ทำวิดีโอ สมัยก่อนก็เป็นวีซีดีนะครับ เอ้ย ไม่ใช่ เป็นวิดีโอเทป นะฮะ ไปนั่งทานอยู่ตรงสี่แยกสุทธิสาร นะฮะ แลวสี่แยกสุทธิสาร เอ่อ เอ่อ เป็นร้านอาหารร้านหนึ่ง ผมก็นั่งทานแล้วก็เพื่อนๆ เขาก็สั่งเบียร์มา ผมเนี่ยจริงๆ แล้วเป็นคนที่ไม่ถูกกับแอลกอฮอล์ ต้มเข้าไปแล้วผมจะไอ ตั้งแต่เด็กแล้วก็ไม่ดื่ม แต่วันนั้นก็ดื่มเป็นพิธีไปสองแก้ว แล้วก็มินๆ นะ มีแม่คนหนึ่งนั่งอยู่กับลูก ผมมองไม่เห็นหรอกว่าเขามองอยู่มุมไหนนะครับ ก็เห็นเป็นนักร้องก็จำได้ เขาค่อยๆ เดินมาหาผม เอ่อ โทษนะคะ ครับ นักร้องใช้ไหมคะ ครับ ขอคุ้ยอะไรหน่อยครับ ไอ้ตอนนั้นเริ่มกลั้วละ อะไรวะ มาเงเนี่ย เออ นะฮะ เดินมา คืออย่างจ๊ะนักร้อง มากับลูกคะ คือ อืม ที่โต๊ะนักร้องมีเบียร์ด้วย เห็นนักร้องดื่มเบียร์แก้วหนึ่ง คือหนู หนูไหวละอย่างจ๊ะนะคะ ไม่อยากเห็นนักร้องดื่มเบียร์ต่อหน้าลูกเลยคะ”

(จากตัวบทที่ 21)

จากตัวอย่างที่ 10 เป็นตัวอย่างข้อความบางส่วนจากตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจที่มีการเล่าถึงประสบการณ์ของผู้พูด เป็นการเล่าแบบสัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่า มีตัวผู้พูดเองเป็นตัวละครในการดำเนินเรื่อง ซึ่งเป็นไปตามลำดับเวลา เป็นการเล่าประสบการณ์ของผู้พูดที่เป็นนักพากย์การ์ตูนและยังเป็นแบบอย่างของเด็กๆ ซึ่งในการพูดสร้างแรงบันดาลใจ ประสบการณ์ของผู้พูดจะเป็นสิ่งที่สามารถกระตุ้นความรู้สึกของผู้ฟัง

ได้ค่อนข้างมาก เพราะผู้ฟังจะเห็นตัวอย่างความสำเร็จที่เกิดขึ้นจริงและเกิดกับผู้พูดโดยตรง และเชื่อว่าหากปฏิบัติตามคำแนะนำหรือแนวทางที่ผู้พูดบอกก็จะสามารถประสบความสำเร็จได้เช่นเดียวกัน

5.2.2 การเล่าสิ่งที่เกิดขึ้น

การเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นในส่วนเนื้อหานี้จะมีลักษณะเช่นเดียวกันกับการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นในส่วนนำ คืออาจจะเป็นการเล่าตามลำดับเวลาแบบการเล่าเรื่องแบบสัมพันธ์สารประเภทเรื่องเล่าหรือเป็นการอธิบายแบบสัมพันธ์สารประเภทคำอธิบายก็ได้ แต่จะมีการลงรายละเอียดที่มากกว่าหรือเป็นการขยายสิ่งที่เกิดขึ้นในส่วนนำ และเป็นการเล่าถึงเหตุการณ์ สถานการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น

ตัวอย่างที่ 11

“ในสภาวะโลกร้อนที่มันกำลังเกิดความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ สิ่งต่างๆ ในโลกใบนี้ก็จะต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด แน่นอนเราก็อาจจะต้องเปิดแอร์เพิ่มมากขึ้น และสิ่งมีชีวิตต่างๆ ก็ต้องมีการปรับตัว โดยเฉพาะเชื้อไวรัส เชื้อไวรัสเวลาที่เขาปรับตัว ศักยภาพในการต่อโรคก็จะเพิ่มมากขึ้นนะฮะ นี่คือความน่ากลัวอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้น ณ เวลานี้เอง โรคอุบัติใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกใบนี้ 75 เปอร์เซ็นต์นะครับ เป็นโรคที่มาจากสัตว์สู่คน การล่าสัตว์ป่า การบริโภคเนื้อสัตว์ป่า คือจุดเริ่มต้นที่สำคัญ อย่างหนึ่งที่ทำให้สัตว์ป่าที่อยู่ในธรรมชาติมันใกล้ชิดกับมนุษย์”

(จากตัวบทที่ 16)

จากตัวอย่างที่ 11 เป็นการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นโดยใช้สัมพันธ์สารประเภทคำอธิบาย กล่าวถึงการปรับตัวของเชื้อไวรัสในสภาวะโลกร้อน และกล่าวถึงโรคเกิดใหม่ที่มีจะมาจากสัตว์สู่คน ซึ่งสอดคล้องกับเรื่องที่ผู้พูดพูด คือ การอยู่ร่วมกันของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

5.2.3 การให้คำแนะนำ

การให้คำแนะนำเป็นการที่ผู้พูดบอกกับผู้ฟังว่ามีวิธีการปฏิบัติหรือจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นหรือประสบการณ์ที่ผ่านมาอย่างไร โดยจะแนะนำผู้ฟังว่าควรจะทำอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหาหรือรับมือกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เป็นรูปแบบของสัมพันธ์สารประเภทข้อควรปฏิบัติ ที่มีปัจจัยเรื่องแนวโน้มสู่ผู้กระทำคือผู้ฟัง และผู้พูดจะใช้อุปมาอุปไมยบอกเล่าที่เป็นเงื่อนไขและใช้คำแสดงทัศนภาวะ เช่น

ตัวอย่างที่ 12

“ถ้ามีเด็กสักคนหนึ่งนะครับ มานั่งลงตรงหน้าคุณ แล้วก็เล่าเรื่องราวของเขาให้คุณฟัง คุณจะทำยังไงครับ แล้วถ้าเด็กคนนั้นเป็นลูกของคุณ คุณจะช่วยเขายังไงครับ ผมเชื่อมั่นเหลือเกินว่าการช่วยเหลือมันจะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้าเราไม่เปิดใจรับฟังซึ่งกันและกัน นั่นก็เพราะว่าการเปิดใจรับฟังจะทำให้เราเข้าใจกันมากกว่าในระดับของความคิด มันจะทำให้เราเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกันครับ จริงอยู่ครับ การที่เราจะเข้าใจอะไรสักอย่างหนึ่ง เราต้องใช้ความคิดวิเคราะห์ คือเราสนใจใหม่ครับ แต่การที่เราจะรับรู้ได้ว่าเขารู้สึกอะไร เราต้องใช้ความเห็นอกเห็นใจครับ และสิ่งนี้ ถ้าเราขาดความเห็นอกเห็นใจไป มันจะทำให้คนเราเนี่ยทำร้ายกันได้

มาก ได้ง่ายมาก เพราะเราเอาแต่เหตุผล ทุกคนต่างก็มีเหตุผลของตัวเอง คอยเข่นฆ่ากัน
สุดท้าย มันก็เกิดการสนทนาที่เราเห็นกันว่ามันต้องมีทะเลาะเบาะแว้ง แม้กระทั่งผม”

(จากตัวบทที่ 3)

ตัวอย่างที่ 13

“คนที่หนึ่งนะครับ ถ้าเกิดว่าคุณเป็นคนที่มีความสามารถ แล้วก็คุณมีเวลาใช้ไหมครับ วันนี้
ครับคือวันที่ดีที่สุดที่คุณจะเริ่มทำ startup ของคุณ หรือคุณไปร่วมมือกับไปร่วมจอยกับ
startup สักที่หนึ่ง ถ้าคุณเป็นเจ้าของ SME ครับ คุณสามารถเปลี่ยนไอเดียของคุณไปคิด
แบบ startup ได้ ถ้าคุณเป็นคนที่มีความรู้ความสามารถครับ แต่คุณไม่มีเวลา คุณสามารถ
ไปเป็นที่เลี้ยงให้ startup ได้ครับ ที่ในศัพท์ startup เนี่ยเขาเรียกว่าเป็น startup mentor
เป็นใครก็ได้ครับ นักบัญชีครับ นัก marketing นักกฎหมายครับ ก็ทุกอย่างครับ
สามารถเป็นที่เลี้ยงให้กับ startup ได้ และอันสุดท้ายนะครับ ถ้าเกิดว่าคุณไม่มีเวลา แต่คุณ
มีเงินนะครับ คุณสามารถลงทุนให้กับ startup ได้นะครับ ลงทุนส่วนตัว เราเรียกว่าเป็น
angel investor นะครับ ลงทุนเยอะกว่านั้นนะครับ สามารถเอาเงินเนี่ยไปลงทุนในกองทุน
ครับ venture capital นะครับ ก็เขาก็จะเอาเงินของคุณเนี่ยไปบริหาร แล้วก็ลงทุนให้กับ
startup ยกตัวอย่างเช่นกองทุน five hundred tuk tuk เป็นต้น นะครับ”

(จากตัวบทที่ 15)

ตัวอย่างที่ 14

“วันนี้ผมเลยอยากจะมาเสนอมุมมองใหม่ครับ ในขณะที่ทุกๆ สื่อต่างพากันพูดว่า AI กำลัง
จะมาทดแทนเรา ทดแทนเรา ทดแทนเรา ทดแทนเรา แต่อันที่จริงแล้วเราสามารถทำงาน
ร่วมกับมันได้ครับ อาชีพอย่างคนขับรถบรรทุก หลายคนอาจจะดูเป็นอาชีพที่ซ้ำซาก จำเจ
ถ้าคุณคิดแบบนั้น แน่นอนครับว่าอาชีพของเขากำลังจะถูก self-driving car มาทดแทน
เร็วๆ นี้ แต่ถ้าคุณมองว่าอันที่จริงแล้ว ในอาชีพของเขาเนะครับ คนขับรถบรรทุกสามารถ
ซ่อมรถได้ถ้ารถคุณเสีย เขาเอารถเข้าไปเติมน้ำมันได้ เขาขึ้นของลงของให้คุณได้ เขาออกบิล
เขาคุยกับลูกค้า เก็บ requirement กลับมาบอกกับที่บริษัทได้ เพียงแค่นี้ คนขับรถของคุณ
ก็จะไม่ถูกคอมพิวเตอร์ทดแทนไปในเร็วๆ นี้ครับ”

(จากตัวบทที่ 39)

จากตัวอย่างที่ 12-14 จะเห็นว่ามีการใช้คำแนะนำโดยการใช้อุปากย์เงื่อนไข “ถ้า...” และมีการใช้คำ
แสดงทัศนภาวะ “ต้อง” และ “สามารถ” และในตัวอย่างที่ 14 ยังมีการใช้คำกริยา “อยาก” เพื่อแสดงถึงการ
แนะนำของผู้พูดอีกด้วย

ในดับบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจทุกตัวบทที่มีส่วนของการให้คำแนะนำ ส่วนนี้จะอยู่ในส่วนท้ายสุด
ของส่วนเนื้อหา ก่อนเข้าสู่ส่วนสรุป เป็นการให้คำแนะนำหรือข้อคิดเห็นของผู้ฟังควรจะทำอย่างไรหลังจากที่ได้
เล่าถึงสิ่งที่เกิดขึ้นหรือประสบการณ์มาแล้วในตอนต้น

5.3 ส่วนสรุป

ส่วนสรุปจะเป็นส่วนที่อยู่ท้ายสุดของตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจ ประกอบด้วยส่วนประกอบต่างๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.3.1 การสรุปเนื้อหา

การสรุปเนื้อหาเป็นการสรุปเรื่องราวทั้งหมดที่ผู้พูดได้พูดมาตั้งแต่ตอนต้น ผู้พูดอาจจะสรุปเป็นสิ่งที่อยากจะฝากถึงผู้ฟัง แนวทางการปฏิบัติ หรือเป็นการทิ้งท้ายให้ผู้ฟังได้นำไปคิดต่อ โดยใช้สัมพันธสารประเภท คำอธิบายหรือสัมพันธสารประเภทข้อควรปฏิบัติ ซึ่งผู้พูดมักจะมีการบอกว่าส่วนนี้เป็นส่วนสุดท้าย และมีการใช้อนุพากย์บอกเล่าที่มีรูปแบบของการบอกว่าผู้พูดอยากจะฝากอะไรถึงผู้ฟัง เช่น

ตัวอย่างที่ 15

“ท้ายที่สุด สิ่งที่ดีฉันอยากฝากไว้ในนี้ก็คือ วิทยาศาสตร์เป็นเรื่องสนุก วิทยาศาสตร์เป็นเรื่องรอบตัวเรา กระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ ประยุกต์ใช้ได้ทุกๆ ไป กับเรื่องชีวิตประจำวัน ถึงแม้ว่าเราจะไม่ใช่นักวิทยาศาสตร์แต่ถ้าเจอปัญหาให้ขบคิด กระบวนการคิดแบบวิทย์ สามารถช่วยพิชิตปัญหาได้”

(จากตัวบทที่ 2)

จากตัวอย่างที่ 15 เป็นการสรุปโดยใช้สัมพันธสารประเภทคำอธิบาย ผู้พูดได้บอกกับผู้ฟังว่านี่คือส่วนสุดท้าย โดยใช้คำว่า “ท้ายที่สุด” และมีการบอกประเด็นที่อยากฝากถึงผู้ฟังโดยใช้อนุพากย์ “สิ่งที่ดีฉันอยากฝากไว้ในนี้...” ซึ่งส่วนของการสรุปจะเป็นส่วนที่พบในตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจทุกตัวบท

5.3.2 การกล่าวลา

การกล่าวลาเป็นส่วนสุดท้ายของตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจ ซึ่งส่วนมากจะกล่าวลาด้วยการขอบคุณผู้ฟัง หรือบางตัวบทอาจจะใช้คำว่า “สวัสดี” มีเพียงตัวบทเดียวคือตัวบทที่ 36 ที่ไม่มีการกล่าวลาผู้ฟัง แต่เป็นการสรุปปิดการพูด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า โครงสร้างสัมพันธสารการพูดสร้างแรงบันดาลใจจะประกอบไปด้วยส่วนหลัก 3 ส่วน คือ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่บังคับปรากฏในทุกๆ ตัวบท โดยในแต่ละส่วนหลักก็จะประกอบไปด้วยส่วนประกอบย่อยดังที่กล่าวไปข้างต้น ซึ่งส่วนประกอบย่อยเหล่านี้จะมีเพียงส่วนสรุปส่วนเดียวที่เป็นส่วนบังคับปรากฏ พบในตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจทุกตัวบท

นอกจากนี้เราจะเห็นว่าในส่วนประกอบย่อยต่างๆ จะมีการพูดที่ใช้ประเภทของ สัมพันธสารที่ต่างกันออกไป ทั้งสัมพันธสารประเภทเรื่องเล่า (N) สัมพันธสารประเภทข้อควรปฏิบัติ (H) สัมพันธสารประเภทกระบวนการ (P) และสัมพันธสารประเภทคำอธิบาย (E) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตารางแสดงการใช้สัมพันธสารประเภทต่างๆ ในตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทย

ลำดับ	เรื่อง	ส่วนนำ	ส่วนเนื้อหา	ส่วนสรุป
1	ฝัน	N, E	E	H
2	แนวคิดวิทยาศาสตร์และการพัฒนานวัตกรรม	E, P	N, H	H

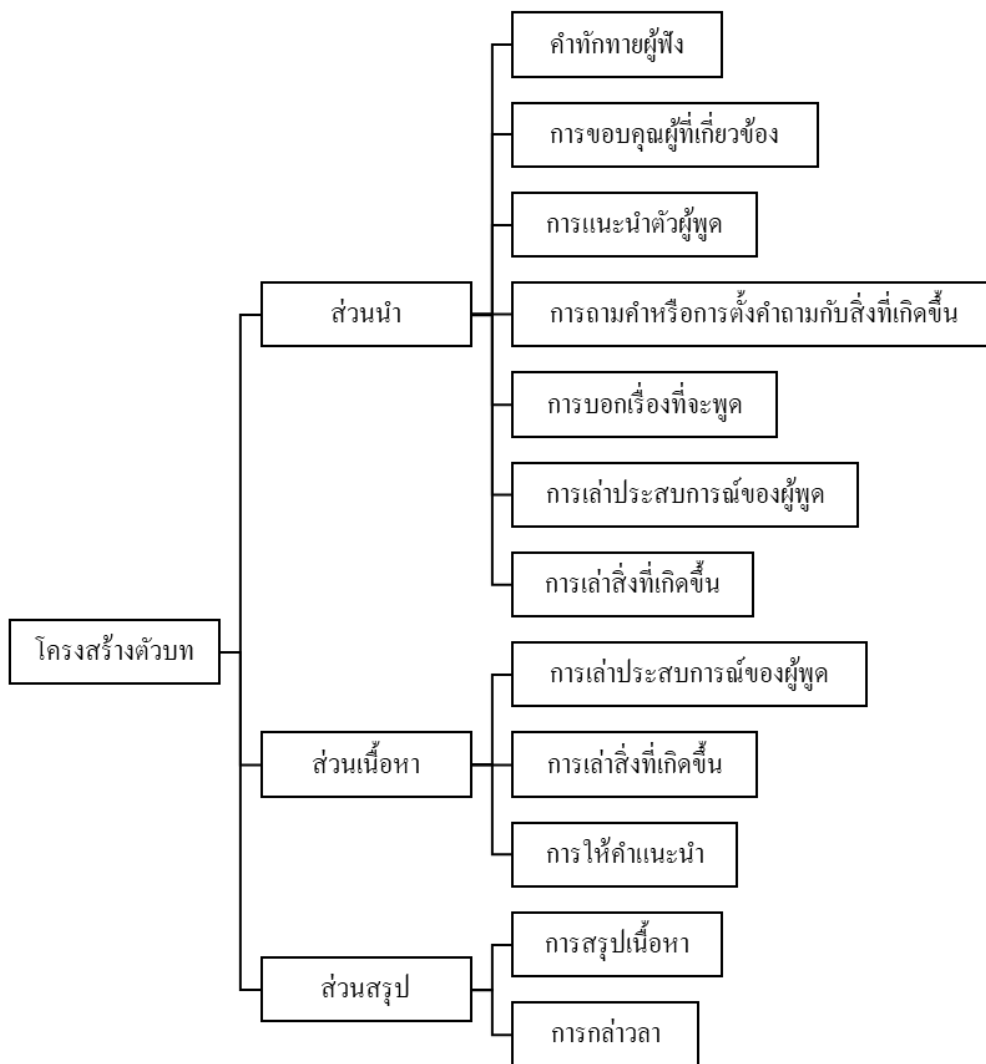
ลำดับ	เรื่อง	ส่วนนำ	ส่วนเนื้อหา	ส่วนสรุป
3	เข้าถึงใจไปเปลี่ยนชีวิต	N, E	N, H	E, H
4	ความบันเทิงที่คุณออกแบบได้	N, E	N	E, H
5	หุ่นยนต์และหนทางข้างหน้าของประเทศไทย	N, E	E	E, H
6	ภัยใกล้ตัว ปัญหาการค้ามนุษย์และเด็กถูกล่วงละเมิด	N, E	N, E, H	H
7	นักเรียนบันดลใจ	E	N, H	H
8	ปลูกความคิดวิทย์วัยเด็ก	N	N, E, P	H
9	จงใช้ชีวิตด้วยสุนทรีย์ะแห่งกลิ่น	E	N, E, H	H
10	หากคุณเหนื่อย ลองวิ่งอีกก้าวสิ	E	N	H
11	ทำไมจะเป็นประเทศไทยไม่ได้?	E	E, H	E
12	ทุนนิยมสามัญ	E	E	H
13	ถอดความเทพพนม	E	N, H	E
14	กรุงเทพฯ จะเดินได้-เดินดี ได้อย่างไร?	E	E, P	E
15	ไปให้ถึงเศรษฐกิจดิจิทัล ด้วยการเปลี่ยน SME ไทยให้เป็นสตาร์ทอัพ	N	N, H	E
16	เราจะอยู่รอดไปด้วยกัน	E	E, N	E
17	โลกดึกดำบรรพ์ในฝันสีเขียว	N, E	N, E	E
18	ใดๆ ในโลกล้วนคอลลาจ	E	E, H	H
19	เสียงที่มองเห็น	E	E, N	E
20	ประวัติศาสตร์ละแวกบ้าน	N	E, N	E
21	ไหม้แมชชีนการตูน สู่ความฝันวัยเด็ก	N, E	N	E
22	ศักยภาพงานวิจัย สร้างครัวไทยไปครัวโลก	N	E, N, H	E
23	อยู่ร่วมอย่างไรให้อยู่รอด	N	N, E, H	H
24	Creative + Craftmanship = Emerging Technology	N	E, N	H
25	โปรดเรียกฉันด้วยนามอันแท้จริง	N	N, E, H	H
26	จะเข้าสู่ยุคดิจิทัล ต้องคิดแบบดิจิทัล	N	E	H
27	เด็กก้าวพลาด ผลผลิตจากการกระทำและไม่กระทำของเราทุกคน	N	E, N	H
28	สุขสันต์วันปล่อยวาง	E	N	H
29	ความจริงจริงๆ	E	E, H	H
30	คืนความเป็นมนุษย์ด้วยเทคโนโลยีทางสมอง	N	E	H
31	ทำงานอย่างไรภายใต้ข้อจำกัด	E	E, N	H

ลำดับ	เรื่อง	ส่วนนำ	ส่วนเนื้อหา	ส่วนสรุป
32	สร้างแรงกระตุ้นด้วยเครื่องมือของคุณ	E, N	E, H	H
33	ให้รถเมล์ได้แสดงศักยภาพ	E	E, N	H
34	พลังแห่งความคิด (ไว้) สาระ	N	N, E	H
35	ปลูกกระต๊อชาติด้วยนวัตกรรม	N	N, E	H
36	เข้าใจก่อนตัดสิน (ใจ)	E	E, N, H	H
37	สิ่งที่ผมเรียนรู้จากงานปาร์ตี้	E	N, H	E
38	ละครไทยบอกอะไรเรา	N, E	E, N	H
39	สมองกลแทนสมองคนได้จริงหรือ	E	E, P, H	H
40	อย่าให้รักเดียวเป็นเรื่องมหัศจรรย์	E	E, N, H	H
41	ผมรู้ว่าคุณอยากดูอะไร	E	E, N	E
42	ขอสันติสุขจงมีแต่ท่าน	E	N, E	H
43	เหตุผลของการมีชีวิตอยู่	N	N	E

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่า ในส่วนนำมีการใช้สัมพันธสารคำอธิบาย 30 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 69.77 สัมพันธสารเรื่องเล่า 22 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 51.16 และสัมพันธสารกระบวนการ 1 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 2.33 ส่วนเนื้อหา มีการใช้สัมพันธสารคำอธิบายและสัมพันธสารเรื่องเล่าประเภทละ 32 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 74.42 สัมพันธสารข้อควรปฏิบัติ 18 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 41.86 และสัมพันธสารกระบวนการ 3 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 6.98 และส่วนสรุป มีการใช้ สัมพันธสาร 2 ประเภท ได้แก่ สัมพันธสารข้อควรปฏิบัติ 30 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 69.77 และ สัมพันธสารคำอธิบาย 16 ตัวบท คิดเป็นร้อยละ 37.21 นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่า ใน 1 ตัวบทจะมีการใช้สัมพันธสารอย่างน้อย 2 ประเภท

6. สรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาโครงสร้างสัมพันธสารวิเคราะห์การพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทยพบว่า โครงสร้างของตัวบทแบ่งออกเป็น 3 ส่วนใหญ่ๆ ได้แก่ ส่วนนำ ส่วนเนื้อหา และส่วนสรุป ดังภาพที่ 1

รูปที่ 1 โครงสร้างสัมพันธ์สารการพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทย

จากรูปที่ 1 จะเห็นว่า ส่วนประกอบของตัวการพูดสร้างแรงบันดาลใจทั้ง 3 ส่วน จะแบ่งเป็นส่วนย่อยๆ อีก โดยส่วนนำจะประกอบไปด้วย 7 ส่วนย่อย ได้แก่ คำทักทายผู้ฟัง การขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้อง การแนะนำตัว การถามคำถามหรือการตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดขึ้น การบอกเรื่องที่จะพูด การเล่าประสบการณ์ของผู้พูด และการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้น ส่วนเนื้อหาประกอบด้วย 3 ส่วนย่อย ได้แก่ การเล่าสิ่งที่เกิดขึ้น การเล่าประสบการณ์ของผู้พูด และการแนะนำ และส่วนสรุปประกอบด้วย 2 ส่วนย่อย ได้แก่ การสรุปและการกล่าวลา ซึ่งในแต่ละตัวบทการพูดสร้างแรงบันดาลใจจะไม่ได้ประกอบด้วยส่วนประกอบย่อยต่างๆ ครบทุกส่วน และบางส่วนอาจมีการปรากฏซ้ำกันทั้งในส่วนนำและส่วนเนื้อหา ได้แก่ การเล่าประสบการณ์ของผู้พูดและการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้น เนื่องจากทั้งการเล่าประสบการณ์ของผู้พูดและการเล่าสิ่งที่เกิดขึ้นจะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยสนับสนุนสารที่ผู้พูดต้องการสื่อไปยังผู้ฟังและเป็นการช่วยโน้มน้าวผู้ฟังอย่างหนึ่ง ดังเช่นงานวิจัยของ Khamthorn (2007) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการใช้ภาษาที่เน้นการให้หลักการเหตุผลโดยอ้างอิงจากพยานหลักฐานเป็นประเภทหนึ่งของการใช้ภาษาโน้มน้าวใจ และในงานวิจัยของ Patpong (2008) ได้กล่าวว่า การนำเสนอประสบการณ์จากผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรงเป็นการโน้มน้าวผู้รับสารและทำให้ผู้รับสารเกิดความเชื่อถือในสิ่งที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อ

ในการพูดสร้างแรงบันดาลใจนับเป็นการพูดเพื่อชักจูงใจผู้ฟังอย่างหนึ่ง คือเป็นการพูดเพื่อให้ผู้ฟังเกิดแรงจูงใจหรือได้แนวคิดบางอย่าง (Buapian, 1994, p.51) ผู้พูดจึงควรคำนึงถึงการลำดับการพูด กล่าวคือ จะต้องเริ่มพูดอย่างไร พูดอะไรบ้าง และจะสรุปเนื้อหาอย่างไร นอกจากนี้ยังต้องคำนึงอีกด้วยว่าจะพูดอย่างไรให้ผู้ฟังสามารถมีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่องที่พูดได้ตลอดระยะเวลาการพูด โดยจากการศึกษาจะเห็นว่า ผู้พูดจะเริ่มสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้ฟังและปูพื้นหลังของเรื่องที่จะพูดให้กับผู้ฟังในส่วนนำ ส่วนเนื้อหานั้นจะเน้นไปที่การเล่าเรื่องโดยส่วนมากจะเล่าจากประสบการณ์ของผู้พูดเอง ซึ่งการเล่าประสบการณ์นี้เองถือเป็นหัวใจสำคัญของการพูดสร้างแรงบันดาลใจ เนื่องจากการได้ฟังประสบการณ์ตรงของผู้พูดจะสามารถเป็นแรงจูงใจที่ดีให้แก่ผู้ฟังได้เป็นอย่างดี และมีแรงจูงใจกับผู้ฟังค่อนข้างมาก นอกจากนี้ในทุกตัวบทยังมีการสรุปเนื้อหาให้กับผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังสามารถจับประเด็นสาระสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ง่ายขึ้นว่าผู้พูดต้องการจะสื่อหรืออยากให้ผู้ฟังปฏิบัติหรือทำอะไรต่อไป เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Cho (1984) ที่ได้ศึกษาโครงสร้างของสัมพันธสารประเภทข้อควรปฏิบัติในภาษาอังกฤษที่ประกอบไปด้วยการเกริ่นนำ (preface) การนำเสนอเหตุการณ์ (situation) ปัญหา (problem) แรงจูงใจ (motivation) การสั่งการ (command) และปิดท้ายด้วยการสรุป (summary) ซึ่งจะเห็นได้ว่าการวางโครงสร้างที่ปิดท้ายด้วยการสรุปเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจสารที่ผู้พูดต้องการจะสื่อได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผลการศึกษายังแสดงให้เห็นว่า สัมพันธสารการพูดสร้างแรงบันดาลใจไม่ได้จัดเป็นสัมพันธสารประเภทใดประเภทหนึ่งตามแนวคิดของ Longacre แต่มีการผสมผสานกันระหว่างสัมพันธสารประเภทต่างๆ ทั้งนี้เนื่องจากตลอดระยะเวลาการพูดประมาณ 18 นาที จะมีการใช้วิธีการพูดที่หลากหลาย มีการใช้ประเภทสัมพันธสารหลายๆ ประเภท ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมและอยู่กับเรื่องที่ผู้พูดพูดได้ตลอดเวลา โดยไม่รู้สึกรำคาญ และการใช้สัมพันธสารแต่ละประเภทยังจะขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายของผู้พูดที่ต้องการสื่อสารกับผู้ฟัง กล่าวคือ ในส่วนนำ มีการใช้สัมพันธสารคำอธิบายมากที่สุด เนื่องจากผู้พูดต้องการอธิบายหรือให้พื้นหลังถึงเรื่องที่จะพูด ส่วนเนื้อหามีการใช้สัมพันธสารเรื่องเล่าและสัมพันธสารคำอธิบายในจำนวนเท่าๆ กัน เนื่องจาก ผู้พูดต้องการเล่าเรื่องจากประสบการณ์และมีการอธิบายเรื่องที่กำลังพูด และในส่วนสรุปมีการใช้สัมพันธสารข้อควรปฏิบัติมากที่สุด เนื่องจากผู้พูดต้องการบอกถึงสิ่งที่ผู้ฟังควรนำไปปฏิบัติ

ไม่เพียงแต่การพูดสร้างแรงบันดาลใจเท่านั้น การพูดในที่สาธารณะแบบอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการหาเสียง การพูดบรรยาย หรือการพูดชักชวนต่างๆ หากต้องการให้ผู้ฟังได้รับสาระสำคัญจากเรื่องที่พูดได้อย่างครบถ้วน ผู้พูดอาจจะต้องมีการวางโครงสร้างการพูดว่าจะพูดอะไรบ้าง และที่สำคัญ ควรจะมีการสรุปเนื้อหาที่พูดให้กับผู้ฟังทุกครั้งเพื่อให้ผู้ฟังสามารถจับใจความเรื่องที่พูดได้ และผู้พูดก็จะบรรลุวัตถุประสงค์ของการพูด

เชิงอรรถ

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่องสัมพันธสารวิเคราะห์การพูดสร้างแรงบันดาลใจในภาษาไทย หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล ได้รับทุนสนับสนุนวิทยานิพนธ์บางส่วนสำหรับนักศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

เอกสารอ้างอิง

- Anderson, C. (2017). *TED talks: The official TED guide to public speaking* (T. Huansuriya, Trans.). Bangkok: Openworlds Publishing House. (in Thai)
- Arunmanakul, W. (2015). *Linguistic's theory*. Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)
- Athapanyawanit, K. (2004). *A discourse analysis of narrative songs of Jaran Manopetch*. M.A. thesis (Linguistics), Mahidol University, Nakhon Pathom.
- Buapian, P. (1994). *Speech Communication: Strategy to speak effectively...in every occasion*. Pathumthani: Rangsit University Publishing. (in Thai)
- Burusphat, S. (1991). *The structure of Thai narrative*. Dallas, Texas: The Summer Institute of Linguistics and the University of Texas at Arlington.
- Burusphat, S. (1994). *Discourse Analysis*. Nakhon Pathom: Research Institute for Languages and Cultures for Rural Development, Mahidol University. (in Thai)
- Cho, E. (1984). Discourse organization and information structure: Analysis of a hortatory text. *Language Research*, 20(4), 453-464.
- Gallo, C. (2015). *Talk like TED* (P. Akeyat, Trans). Bangkok: Openworlds. (in Thai)
- Junlaprom, N., (2001). *A paragraph analysis of Thai academic writing*. M.A. Thesis (Linguistics), Mahidol University, Nakhon Pathom.
- Khamthorn, T. (2007). *A study of persuasive devices in four selected acceptance speeches of Nobel peace prize winners*. M.A. Master's Project (Business English for international communication), Srinakharinwirot University, Bangkok.
- Longacre, R. E. (1983). *The grammar of discourse*. New York: Plenum Pr.
- Patpong, P. (2008). "A corpus-based study of Thai persuasive texts: A transitivity analysis of talisman advertisements." in E. Steiner, & S. Neumann (Eds.), *Proceedings of the 19th European Systemic Functional Linguistics Conference and Workshop*. July 23rd - 25th, 2007, Saarbrücken, Germany.
- Person, K. R. (1993). *Discourse consideration in the hortatory speech of Phra Phayom*. M.A. Thesis (Linguistics), Payap University, Chiang Mai.
- PPTV. (2016). *Unlock the secret code! Why "Inspiring Speaker" is famous in Social*. Retrieved from <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/39643> (in Thai)
- Puttapong, P. (1990). *A study of Thai procedural discourse*. M.A. Thesis (Linguistics), Mahidol University, Nakhon Pathom.
- TEDx. (2017). *TEDx Talks channel*. Retrieved from <https://www.youtube.com/user/TEDxTalks>

TEDxBangkok. (2018). *TEDxBangkok facebook fanpage*. Retrieved from <https://www.facebook.com/tedxbangkok>

Thepphornbanchakit, J. (2004). *A discourse analysis of the plot and profile of M.R. Kukrit Promote's short story. "Mom"*. M.A. Thesis (Linguistics), Payap University, Chiang Mai.